

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2021. gada 18. oktobrī

Satversmes tiesas 2. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētājs
Aldis Laviņš, tiesneši Jānis Neimanis un Anita Rodiņa,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto [..] (turpmāk –
Pieteikuma iesniedzēja) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums
Nr. 185/2021),

konstatēja:

1. No pieteikuma izriet, ka Pieteikuma iesniedzēja lūdz Satversmes tiesu:

1.1. Atzīt Ministru kabineta 2021. gada 28. septembra noteikumus Nr. 659
„Grozījumi Ministru kabineta 2018. gada 28. augusta noteikumos Nr. 555
„Veselības aprūpes pakalpojumu organizēšanas un samaksas kārtība”” (turpmāk –
Noteikumi Nr. 659) un 2021. gada 28. septembra noteikumus Nr. 662
„Epidemioloģiskās drošības pasākumi Covid-19 infekcijas izplatības
ierobežošanai” (turpmāk – Noteikumi Nr. 662) par neatbilstošiem Latvijas
Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 1., 2., 89., 93. un 94. pantam,
95. panta otrajam un trešajam teikumam, kā arī 101. un 111. pantam;

1.2. sniegt atbildes uz šādiem jautājumiem:

1.2.1. Vai Ministru kabinets ir tiesīgs aizliegt personām īstenot viņu
pamattiesības, tostarp iepirkties veikalos?

1.2.2. Vai Latvijas iedzīvotāji ir Eiropas Savienības finansējuma ietvaros
saņēmuši vispusīgu skaidrojumu par Covid-19 izplatību?

1.2.3. Kāds ir piespiedu vakcinācijas juridiskais pamats?

1.2.4. Kura amatpersona ir gatava atbildēt par Latvijas iedzīvotāju pamattiesību ignorēšanu?

1.2.5. Vai Satversme ir jāievēro arī Saeimai un Ministru kabinetam?

1.2.6. Vai Covid-19 izplatība var būt par pamatu Latvijas iedzīvotāju pamattiesību neievērošanai?

1.3. atbrīvot Pieteikuma iesniedzēju no valsts nodevas par konstitucionālās sūdzības iesniegšanu.

2. Noteikumi Nr. 659 paredz izdarīt Ministru kabineta 2018. gada 28. augusta noteikumos Nr. 555 „Veselības aprūpes pakalpojumu organizēšanas un samaksas kārtība” šādus grozījumus:

1. Izteikt 243.¹ punktu šādā redakcijā: „Līdz 2021. gada 31. decembrim dienests atbilstoši faktiskajām izmaksām veic samaksu par Covid-19 pacientu diagnostiku un ārstēšanu.”

2. Izteikt 248. punktu šādā redakcijā: „Ja šo noteikumu 6. pielikumā minētās stacionārās ārstniecības iestādes ierobežotā gultu skaita dēļ nevar nodrošināt terapeitiskā profila, kā arī hronisko pacientu aprūpes profila pacientu un Covid-19 pacientu stacionāro ārstēšanu, dienests līdz 2021. gada 31. decembrim ir tiesīgs līgumu par šādu pacientu stacionāro aprūpi slēgt ar citām stacionārajām ārstniecības iestādēm, kas nav minētas šo noteikumu 6. pielikumā.”

Savukārt Noteikumi Nr. 662 nosaka epidemioloģiskās drošības pasākumus, kas veicami, lai ierobežotu Covid-19 infekcijas izplatību. Tie paredz, piemēram, pulcēšanās prasības un ierobežojumus, ierobežojumus tūrismam un ceļošanai, pārvadājumu pakalpojumu organizētāju, sniedzēju un pasažieru tiesības un pienākumus, higiēnas prasības pārtikas tirdzniecības uzņēmumiem un sabiedriskās ēdināšanas uzņēmumiem, diagnostikas un ziņošanas kārtību par Covid-19 infekcijas gadījumiem, kontaktpersonu noteikšanas un medicīniskās novērošanas kārtību, izolācijas, mājas karantīnas un pašizolācijas prasības.

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata ir ierosināma lieta, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18.–19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;

5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

4. Satversmes tiesas kompetence ir noteikta Satversmes 85. pantā, kā arī Satversmes tiesas likuma 1. un 16. pantā. Satversmes tiesa izskata lietas par:

- 1) likumu atbilstību Satversmei;
- 2) Latvijas parakstīto vai noslēgto starptautisko līgumu (arī līdz attiecīgo līgumu apstiprināšanai Saeimā) atbilstību Satversmei;
- 3) citu normatīvo aktu vai to daļu atbilstību augstāka juridiska spēka tiesību normām (aktiem);
- 4) citu Saeimas, Ministru kabineta, Valsts prezidenta, Saeimas priekšsēdētāja un Ministru prezidenta aktu, izņemot administratīvos aktus, atbilstību likumam;
- 5) tāda rīkojuma atbilstību likumam, ar kuru Ministru kabineta pilnvarotais ministrs ir apturējis pašvaldības domes pieņemto lēmumu;
- 6) Latvijas nacionālo tiesību normu atbilstību tiem Latvijas noslēgtajiem starptautiskajiem līgumiem, kuri nav pretrunā ar Satversmi.

4.1. Satversmes tiesa izskata lietas par Ministru kabineta noteikumu atbilstību Satversmei.

Līdz ar to šā lēmuma 1.1. punktā minētais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

4.2. Satversmes tiesas kompetencē nav sniegt ar tiesvedību nesaistītus skaidrojumus par personu interesējošiem vispārīgiem jautājumiem.

Līdz ar to šā lēmuma 1.2. apakšpunktā norādītais prasījums sniegt atbildes uz tajā minētajiem jautājumiem nav piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 5. punktam pieteikumā ir skaidri jānorāda prasījums Satversmes tiesai. Proti, pieteikumā ir jānorāda konkrētā norma, kuras atbilstība augstāka juridiska spēka tiesību normai Satversmes tiesai būtu jāvērtē, kā arī šī augstāka juridiska spēka norma.

Pieteikuma iesniedzēja ir norādījusi augstāka juridiska spēka normas, attiecībā pret kurām būtu vērtējama normu atbilstība. Tomēr apstrīdēto Ministru kabineta noteikumu normas, kuru atbilstība augstāka juridiska spēka tiesību normām Satversmes tiesai būtu jāvērtē, Pieteikuma iesniedzēja nav precizējusi.

Pieteikumā norādīts uz nepietiekamu sabiedrības informēšanu par Covid-19 izplatību, kā arī pausta neapmierinātība ar vakcinācijas pret Covid-19 kārtību un ar tā izplatību saistītajiem epidemioloģiskajiem ierobežojumiem. Noteikumi Nr. 659 un Noteikumi Nr. 662 attiecas uz Covid-19 izplatības ierobežošanu, taču regulē dažādas ar epidemioloģiskās drošības pasākumiem saistītas tiesības un pienākumus, kas turklāt attiecas uz atšķirīgiem tiesību subjektiem. Tāpēc, arī saprātīgi interpretējot pieteikumā norādīto prasījumu, nav gūstama pārlicība, par kuru tieši minēto noteikumu normu atbilstību augstāka juridiska spēka normām Pieteikuma iesniedzēja ir vērsusies Satversmes tiesā.

Līdz ar to šā lēmuma 1.1. punktā minētais prasījums neatbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 5. punktā noteiktajām prasībām.

6. Satversmes tiesas likums nenoteic valsts nodevu par konstitucionālās sūdzības iesniegšanu Satversmes tiesai. Tādējādi Satversmes tiesas kolēģijai nav pamata lemt par Pieteikuma iesniedzējas atbrīvošanu no valsts nodevas samaksas.

Līdz ar to šā lēmuma 1.3. punktā minētais lūgums ir atstājams bez izskatīšanas.

7. Papildus kolēģija vērš uzmanību, ka personas pieteikumam (konstitucionālajai sūdzībai) jāatbilst arī citām Satversmes tiesas likuma, tostarp konstitucionālajai sūdzībai šā likuma 18. un 19.² pantā noteiktajām, prasībām.

7.1. Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmā daļa noteic: konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai var iesniegt ikviena persona, kura uzskata, ka tai Satversmē noteiktās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai. Savukārt šā panta sestās daļas 1. punkts prasa šādu uzskatu juridiski pamatot. Proti, personai ir jāpamato, kad un kā katra apstrīdētā norma tieši šai personai rada Satversmē noteikto pamattiesību aizskārumu.

7.2. Vairāku aktu apstrīdēšana vienā pieteikumā pieļaujama Satversmes tiesas likuma 18. panta otrajā daļā noteiktajos gadījumos, kā arī tad, ja apstrīdētās normas ir savstarpēji cieši saistītas un to izskatīšana vienas lietas ietvaros veicina lietas vispusīgu un procesuāli efektīvu izskatīšanu.

7.3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajai daļai persona var iesniegt konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai, ja viņa ir izmantojusi visas iespējas aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem vai arī ja personai šādu iespēju nav. Ja personai nav iespēju aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, pieteikumā tas ir jāpamato.

7.4. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturtajai daļai konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai var iesniegt sešu mēnešu laikā pēc pēdējās institūcijas nolēmuma spēkā stāšanās. Savukārt, ja nav iespēju Satversmē noteiktās pamattiesības aizstāvēt ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai var iesniegt sešu mēnešu laikā no pamattiesību aizskāruma brīža.

7.5. Visbeidzot, atbilstoši Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punktam pieteikumā ir jānorāda juridiskais pamatojums par katras apstrīdētās normas neatbilstību katrai pieteikumā norādītajai augstāka juridiska spēka normai.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 1. un 3. punktu, Satversmes tiesas 2. kolēģija

nolēma:

1. Atteikties ierosināt lietu pēc [...] pieteikuma (pieteikums Nr. 185/2021).
2. Atstāt bez izskatīšanas šā lēmuma 1.3. punktā minēto lūgumu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētājs

Aldis Laviņš